

DIRVA

Nr. 139

Gruodis-December 5, 1960

Cleveland, Ohio

VILKAVIŠKIO ŠERIŲ PIRKLIŲ ŠEIMA "GARSINA" LIETUVIŲ VARDĄ

Suėmus dr. Robertą Sobleną, jau anksčiau išaiškinto maskvinių šnipų tinklo liekaną, spaudoje vėl tapo plačiai paminėtas Lietuvos ir lietuvių vardas. Mat, dr. Robert Soblen, anksčiau suimto ir septyneriems metams nuteisto Jack Soble (tik Soble, ne Soblen) brolis, beesas buvęs Ruvelis Leiba Sobolevičius, gimęs 1900 metais Vilkaviškyje, Lietuvoje.

Amerikiečiai laikraštininkai tokiais atvejais visada rūpestingai žymi minimų asmenų gimtines, arba ankstyvesniąją pilietybę. Tokiu būdu dabar suimtas dr. Soblen ir anksčiau nuteistas Jack Soble (ir dar vienas jų bendrininkas) tapo pagarsinti, kaip gimę Lietuvoje, ar kai kur tiesiog "trys buvę lietuviai" (three former Lithuanians). Tautybė ta prasme, kaip ji su-

prantama vidurinėje ir rytinėje Europoje, tokiais atvejais, ypač kai tai liečia žydų tautybę, minėti vengiami.

Sobolevičiai tikrai vilkaviškiai, gimę Vilkaviškyje dar Rusijos valdymo laikais. (Kuo nors geru pasižymėjusius tuo metu Lietuvoje gimusius asmenis laikraštininkai greičiau pavadina "Rusijoje gimusiais"). Vilkaviškyje buvo dvi Sobolevičių šeimos, nuo rusų bolševikų naujo įsibrovimo turėjusios ten šerių apdirbimo ir eksporto įmones. Vaikus leido į mokslo užsieniuose. Vienas iš jų, Ruvelis, tapo gydytoju ir praktikavo Kaune (Miškų g-vė 18).

Kaip jau anksčiau suimtas, kaip pasipasakojo, jaunieji Sobolevičiai (dabar nebe iš jaunųjų, nes anksčiau suimtas yra 56 metų,

o dabar suimtas 60) jau Lietuvos nepriklausomybės laikais, maždaug nuo 1930-tųjų metų, dažnai važinėdami iš Lietuvos į užsienius, darbavosi Berijos vadovaujamai įstaigai (GPU-NKVD). Darbuotasi, matyt, buvo uoliai, nes 1941 metais, kai Sobolevičiai suvaidė Hitlerio pavojų, gavo iš Berijos gana nepaprastą privilegiją: visa Sobolevičių giminė, penkiolika asmenų, gavo leidimą išvykti Amerikon per Vladivostoką, Sanchajų ir Tokiją... Net daugeliui tikrų Amerikos piliečių iš Lietuvos tada nepavyko išvažiuoti, o Sobolevičiams visi keliai buvo atviri, ir jie 1941 metais, dar prieš Amerikai įstojant į karą, per San Francisco uostą suplaukė Amerikon (JV ir Kanadon). Už tą privilegiją mažiausia du iš tos šeimos pasižadėjo Amerikoje dirbuotis Berijos įstaigai, ir darbavosi gana ilgai. Anksčiau suimtas kurį laiką viešai vertėsi tuo pačiu amatu, kaip ir Vilkaviškio, šerių prekyba. Dabar suimtas įsitaisė psichiatrinėje ligoninėje.

Keistoka istorija skelbiama apie dabar suimtojo Sobolevičiaus žmoną. Skelbiama, kad jo žmona, irgi psichiatrinė, dirbanti toje pačioje ligoninėje, esanti Dina, o jos tėvų pavardė Volberg. Buvęs Ruvelis Sobolevičius, dabar Robert Soblen, ją vedęs New Yorke, 1947 metais. Bet Kaune irgi buvo Dina Sobolevičienė, filosofijos (psichologijos?) daktarė, ir ji gyveno tame pačiame bute (Miškų g. 18), kaip ir Ruvelis Sobolevičius. Kaune gyveno taip pat ir Nochemas Volbergas (Lukšio 18), galbūt Dinos Sobolevičienės tėvas. Ar tai atsitiktinumas, kad Sobolevičius rado New Yorke kitą Diną Volberg, irgi psichologijos daktarę, ar jis kažkuriais sumetimais suvaidino antras vestuves su savo kauniške žmona, su kuria gal ne kartu atvyko į Ameriką? Gal dar paaiškės ir jos vaidmuo šnipų tinkle arba šalia to tinklo. Kiekvienu

pildyti viešbučiai, sunkiai pagauti taksai bei nelabai rūpestingi ir paslaugūs sovietiniai tarnautojai, kaip pasakojo K. Rukienė, atėmė daug nervų, o dar daugiau laiko, Pav. perkant lėkionei bilietus, pardavėjas labai nenorėjo duoti bilietų į Omahą (reikėjo mat apskaičiuoti kainą), o pirštę pirsio pirkti tik iki New Yorko. Bijodama sunkumų kelyje ir nemokėdama anglų kalbos, K. Rukienė, nebežinodama ką bedaryti, prašė patarimo iš minėto žydų tautybės asmens.

--Važiok drąsiai į New Yorką, patarė jis. O iš New Yorko į Omahą tave angelai ant sparnų nuneš.

Keista, bet ta pati pardavėja vėliau bilietus be jokio atskaitinėjimo iki pat Omahos išdavė. Lapkričio 11 d., aplėdžiant Truskavą, išleistas susirinko beveik visas miestelis. Tuo laiku Lietuvoje dar nebuvo sniego, nei didesnių šalčių.

Maskvoje gi šalčiai jau siekė --20 C. Nemanydamas, kad kelionėje bus šalta, sūnus Vidmantas vilkėjo tik lengvą palatą, todėl Maskvoj teko gerokai pavargti eilutėje prie krautuvės kol už 1,400 rb. gavo šiltesnį. Išvažiuojant, tam tikrą pinigų sumą leido ir išsivežti, keisdami 10 už vieną santykdu.

V. Š-a

Praeitą vasarą atvykęs iš Lietuvos Rimantas Vaičiaitis tuoj įsijungė į sportuojančio lietuvių jaunimo eilės ir lapkričio 19-20 d. Columbus, Ohio, sporto varžybose 20 mylių ėjime laimėjo pirmąją vietą, nugalėdamas amerikietį, atstovavusį JAV olimpinuose žaidimuose Romoje. R. Vaičiaitis yra Chicago LSK Neris valdybos narys.

P. Petručio nuotrauka

NIKITA VĖL SIŪLO VIRŠŪNIŲ KONFERENCIJĄ

Komunistų konferencijoje Maskva pravedė "koegzistencijos" liniją

Chruščiovas pasiūlė naują viršūnių konferenciją, kuri turėtų įvykti ateinančių pavasarį Jungtinėse Tautos.

Pasiūlymas paskelbtas bendrame Chruščiovo ir Maskvoje viešėjusio Kambodijos prezidento pasitarimų komunikate.

Diplomatiniams stebėtojais šį sovietų manevarą laiko naujomis Chruščiovo pastangos atvykti į New Yorką ir galbūt susitikti su naujuoju JAV prezidentu.

Chruščiovo ir Kambodijos prezidento komunikatas buvo paskelbtas, pasibaigus tris savaites trukusiai komunistų viršūnių konferencijai Maskvoje. Joje, kaip oficialus komunikatas sako, 85 kraštų komunistai "apsikeitė ir susipažinę su vienas kitą pažiūromis ir pozicijomis, išdiskutavę tarptautinę situaciją ir komunizmo jungtinės kovos planus, siekiant bendrųjų tikslų — taikos, demokratijos, tautinės nepriklausomybės ir socializmo".

Visų klausimų diskusijos, kaip komunikatas skelbia, vykusios broliškos draugystės atmosferoje, "atsiremiant į nesugriaujamus marksizmo-leninizmo pagrindus". Tačiau iš tikrųjų, kaip iš informuotų sluoksnių patiriama, konferencijoje vykusio gana aštri ideologinė kova tarp Sovietijos ir komunistinės Kinijos, kurią palaikiusios Albanijos, Italijos Lotynų Amerikos ir Azijos delegacijos.

Berlynan grįžęs Rytų Vokietijos komunistų lyderis Ulbrichtas pareiškė, kad Sovietija laimėjusi "reikšmingą ideologinę pergalę" prieš komunistinę Kiniją, pravedama savo pažiūra, kad karo su kapitalizmu gal būtų išvengta, ir pasaulinė komunizmo pergalė galinti būti pasiekta "taikos koegzistencijos" keliu.

atveju, visa "garbė" už tų vilkaviškėnų bei kauniečių veiklą labai mielai atiduodama lietuviams...

GINTARAS LUKŠTO EŽERE

Lukšto ežere prie Varnių jau seniai būdavo randama nedidukų gintaro gabaliukų. Bet šį rudenį po vieno audros žvejo tinkle buvo rastas didžiulis gintaro gabalas, sverias 250 gramų (daugiau kaip 8 uncijos). Smulkių gintaro gabaliukų yra buvę rasta taip pat Druskininkų apylinkėse, prie Nemuno ties Rumšiškėmis, apie Josvainius, ir širvintos bei Dūsios upių slėniuose. Taigi, gintaras nėra vietlik Baltijos jūros turtas. (LNA)

ŽINIOS IŠ VISUR

• Sen. John F. Kennedy paskelbė pirmuosius kandidatus į savo kabinetą: gub. Abraham A. Ribikoff paskirtas sveikatos, švietimo ir gerovės sekretoriumi, gub. G. Mennem Williams — valst. pasekretoriumi Afrikos reikalams, David E. Bell — biudžeto direktoriumi.

• Sovietų paskutinis erdvės laivas — satelitas sudegė, nepasiekęs jo gražinti žemėn. Maskvos radijas girdisi, kad iš jo buvo gauta pakankamai informacijos žmogaus skridimui į erdvę netolimoje ateityje.

• Venezueloje, vyriausybei panaudojus tankus, kapituliavo Caracaso universiteto studentai. Komunistų vadovaujamas sukilimas pradėjo sutrikti, kai darbininkai nepaklausė kairiųjų grupių atsisaukimo pradėti visuotinį streiką.

• JAV oficialiai pavadino Fidel Castro režimą "komunistų kontroliuojamą", paskirdama Kubos pabėgėliams šelpti 1,000,000 dolerių iš specialaus fondo, kuris naudojamas komunizmo aukoms paremti.

• Rytų Europoje konstatuotas radikalus atmosferos pasikeitimas, kai Jugoslavija paskelbė, kad vykstančio derybos su jos komunistiniais kaimynais.

Vidmantas, Kotryna, Julius ir Laisvutė Rukai, susitikę Omahoje.

Alg. Povilaičio nuotrauka

IKI PASKUTINIO ŠOVINIO... (12)

"Kas septynias sekundes..."

Gruodžio 12 buvo pradėta "žiemų audros" operacija -- bandymas išlaisvinti iš apsupimo šeštąją armiją.

Gruodžio 12 dvidešimt trečiosios tankų divizijos vadas pranešė apsuptiesiems: "Laikykite, mes ateiname!"

Tą pačią gruodžio 12 apsupime, buvo išleistas įsakymas, kad karininkas negalės eiti gyvas belaisvėn, jis turės nusišauti. Belaisvė taip pat nesanti garbinga ir kareiviams.

Bet iš anksto nusišauti buvo uždrausta. "Tik kai dalinys sumuštas, karininkas turi teisę ir pareigą nusišauti."

Bet tas įsakymas daliniams buvo paskelbtas gruodžio 17 naktį. O keliomis valandomis anksčiau katilo sanitarinė vadovybė buvo paskelbusi pirmąją mirties iš nusilpimo atvejį.

Iš 178-jo pėstininkų pulko gruodžio 19 belaisvėn pateko 30 vyrų. Po garbingos kovos ir gynimosi iki paskutinio šovinio. Vakariniam pranešime bataliono vadas nurodė nuostolius.

Po dviejų dienų bataliono vadas buvo iššauktas pas generolą:

--Jūs pranešėte, kad belaisvėn pateko 30 vyrų. Kaip tai atsitiko? Ar tamsta ir tamstos žmonės nežino griežto įsakymo, kad belaisvės mums nėra?

--Taip, pone generole, įsakymas man ir mano žmonėms yra žinomas.

--Tai kaip atsitiko? Tokia milžiniška kiauylystė...

--Pone generole, aš paskelbiau savo žmonėms tą įsakymą ir pridūriau, kad man garbinga belaisvė nereikšia bailumo.

--Ar tamsta pamišai? Tai yra įsakymų laužymas. Aš tamstą nušalinasiu iš bataliono vado vietos ir atiduosiu karo lauko teisėm. Aš nepakęsiu fiurerio įsakymų sabotavimo.

Taip pareiškė 76-sios pėstininkų divizijos vadas.

--Prašau!

Taip atsakė bataliono vadas.

--O tamsta, kaip karininkas, ar eitum į belaisvę, ar nusišautum?

--Taip, pone generole, man nusižudymas reiškia didesnį bailumą.

--Išėik, aš pažūrėsiu, ką su tamsta reiks daryti.

Nieko neatsitiko. Bet šis pasikalbėjimas vertas įsidėmėti, nes ateinančiomis savaitėmis bus dar kartą prie jo grįžta.

Trys radiogramos: Reicho maršalas Goeringas generolui Paulus:

"Aš daviau įsakymą visas galimas atpalaudoti mašinas naudoti Stalingrado aprūpinimui. Palaipsniui, vis didėjančiu mastu, bus mašinos atitraukiamos iš Afrikos fronto ir naudojamos katilo aprūpinimui. Laikykite!"

Šeštoji armija Dono armijų grupės štabui:

"Armija praneša, kad būklė katilo vakaruose yra ypatingai kritiška. Dėl medžio stokos nėra galimybės įrengti pozicijas, ir

dėl degalų stokos nėra galimybės į ten iš Stalingrado gabenti statybinių medžiagų. Armijos vienetai prie 35 laipsnių (Celsijaus) šalčio guli atviraime, visiškai nedengiamame sniego lauke."

Šeštoji armija aviacijos štabui:

"Nepaisant puikios oro ir saulėtos dienos, gruodžio 17 čia nemusileido nė vienas lėktuvas. Armija prašo paaiškinti, kodėl nesikrendama."

Kalendoriuje pažymėtomis dienomis Kalėdos buvo ir Stalingrade. Bet ne tokios, kaip visur. Čia niekas nepriminė švenčių. Pilkas dangus kabojo virš sniegu apdengtų stepių, negailestingas šaltis naktimis stingdė viską po siauru mėnulio piautuvu.

Prieš šešis eilinius kareivius vienoje granatsvaigčių pozicijoje stovėjo vyras, anksčiau buvęs vienos Dresdono bažnyčios kapelionas, ir kalbėjo:

"Stalingrado Kalėdos yra fronto evangelija, kas vėliau apie jas išgirs arba prisimins, turės atviromis akimis ir plakančia širdimi grįžti į miestą prie Volgos, į šeštosios armijos golgotą."

Jie nesusėdo prie ilgų, baltai dengtų stalų Stalingrade, ten nebuvo jokių skanumynų, ten buvo tik šaudmenų ir duonos klausimas. Jei kuris turėjo žvakutę iš fronto pašto siuntinėlio, uždegė ją kelioms minutėms ant kokios dėžės, šalmu ar kadaise medžiui priklausiusios šakos, paskui užpūtė ir saugojo kitam vakarui.

Jų skaičius buvo išretėjęs, ir jiems reikėjo glaustis krivon. Paskutinėmis savaitėmis jie buvo pasidarę tylėsniai. Kas dar atsitiktinai turėjo iš anksčiau, išgėrė degtinės ar vyno gurkšnį, bet daugumas turėjo pasitenkinti "vokiška arbata" arba ištirpdytu sniegu.

Buvo frontui siunčiama švenčių priedų. Devyniomis dienomis prieš apsupimą atvyko į Karovką specialus traukinys su 43 vagonais. Dalis siuntos dar buvo spėta pergabenti per Doną, sukrauta Čire ir Kalače, 3764 dėžės su vynu, šampanu ir degtine, šampano bonkos susproginėjo nuo šalčio dar bevežant, degtinė sproginėjo jau iškrauta. Dešimtis tūkstančių bonkų pasidėmė besitraukiančios dalys, bet šimtus tūkstančių vėliau išgėrė rusų kareiviai, švėsdami pergalę.

Pašto visai nebuvo. Tiesa, retkarčiais būdavo numetama pora maišų, bet ką tai reiškė. Čia galima priminti, kad 380 pašto maišų sudegė arba pateko į rusų rankas, nes pirmąją puolimo dieną iš Dresdono atsiųstas viršininkas nesusigaudė padėtyje. Vėliau rusai daug tų laiškų panaudojo propagandai per radiją.

Dar sausio viduryje rusų kareiviai rūkė "Junō rund". Jasi-notovaja punkte liko 32 vagonai su trim ir puse milijono pakučių.

Apsupime buvo paplitęs šūkis, kad geriau esą turėti pusbrolių aviacijoje, negu tėvą danguje. Keli tuzinai turėjo gimnazių aviacijoje. Tuo pačiu ir keptų žagų, vyno. Kiti valgė ištirpdytame sniege virtus žirnius arba arklėnų. Kiti tą arklėnų jau rijo nevirtą, be druskos, tik atšildytą prie savo kūno.

Kalėdų naktį žuvo 26 vyrai. Buvo lengva įsidėmėti jų pavardes, ir sniego duobėse jie dar buvo jautriai prisimenami. Po keturių savaičių niekas nebekreipė dėmesio į dešimtis tūkstančių lavonų.

Likimo laikrodžiai atrodė tikslūs ramiai ir vienodai. Tačiau tai buvo tik tariama ramybė. Iš Maskvos radiofono nuostabių tikslingumu prabildavo monotoniškas balsas:

"Kas septynias sekundes Rusijoje miršta vokiečių kareivis, Stalingradas -- masinis kapas." Paskui septynias sekundes ty-la. Ir vėl tas pat.

Dvidešimt dviejų divizijų gyvenimo laikrodžiai iki tol dar maišėsi su Maskvos radijo mirties laikrodžio taktu.

Vėliau jie pradėjo mušti kartu. (Bus daugiau)

V. Augulytė (Cleveland), L. Radvilaitė (Chicago), V. Sutkutė (New York) ir D. Skirmontaitė (Kenosha), dalyvavusios LSS suvažiavime Clevelande.

V. Pliodžinskio nuotrauka

AMERIKOS AUKSO BŪKLE

Oficiali aukso kaina Amerikoje nustatyta \$35 už unciją, ir ji istoriškai jau reiškia nu-pigintą dolerį: 1934 metais prezidentas Rooseveltas įsakė piliiečiams visą auksą atiduoti valstybės iždui, nuvertino dolerį iki 59 centų anksčiau buvusios dolerio kainos. Tada pabrango ir Lietuvos litas: iki tol už dolerį gauta 10 litų, paskui tik 6.

TURĖJO 24 BILIJONUS

Antro pasaulinio karo pabaigoje Amerika turėjo aukso virš \$24 bilijonų vertės. Šių metų lapkričio pradžioje Amerikos įvairūs įsipareigojimai doleriais siekė per \$20 bilijonų, o aukso kiekis -- tik \$18,2 bilijonų.

Pagal įstatymą JAV iždas turi turėti \$11,7 bil. vertės aukso savo popieriniams doleriams garantuoti.

Dabar turimas auksas, tie \$18,2

bilijonų, dar tebėra Amerikoje. Bet knygoje, kur vedama prekybos su užsieniais atskaitomybė, tas aukso kiekis atsiskaitytų laikotarpiais tai pakyla, tai vėl sumažėja.

Metinė eksporto apyvarta su užsieniais duoda balanso apie \$5,5 bilijonus Amerikos naudai.

Bet prezidento išleistas įsakymas Amerikos militarinėms ir diplomatinėms įstaigoms mažinti savo išlaidas turi štai kokį pagrindą:

Visi Amerikos įsipareigojimai užsieniuose paima apie \$9 bilijonų sumą. Joje sunyksta ta eksporto pelno suma ir dar per metus atsiranda apie \$2,8 bilijonus deficitą. Tas deficitas palengva sunaikina auksą.

EISENHOWERIS ĖMĖSI GELBĖTI

Prezidentas Trumanas pradėjo daryti sutartis su draugingomis

valstybėmis ir rengti jose Amerikos karines bazes prieš sovietus, Eisenhoweris per 8 metus tas bazes rengė ir daugino. Bazės išstatytos kaip miestai, su puošniais rūmais generolams ir kitiems aukštiems karininkams; visų, iki paprastų kareivių, suvežtos ir apgyvendintos žmonos su vaikais, kiti vaikai ten pradėjo gimti. Jie aprūpinti ne tik butais, maistu ir algomis, vaikams mokyklomis ir mokytojais, bet ir golfo laukais, klubais, šokių salėmis ir kinais. Jiems išlaikyti kasmet buvo išleidiama po \$3 bilijonus.

Be to, privatinės Amerikos dolerių investicijos užsieniuose ištraukia beveik po \$3 bilijonus, dar kiti apie \$4 bilijonai sudaro teikiamas valdiškas paskolas, pašalpas ir šiaip paramą ūkiškai atsilikusiems kraštams.

Greta įsakymo parvežti namo tuos 248,000 karių šeimų narių, taupyti dolerius, perkant sau reikmenis iš Amerikos, įsakė visiems departamentams ir namie praktikuoti taupumą.

Ragina skatinti užsieniečių turizmą Amerikon, ir ruošia suvaržymą amerikiečių turizmo užsienin, kurie kasmet išveža tarp 2 ir 3 bilijonų dolerių svetur, ir prisipirkę parsiveža prekių už šimtus milijonų dolerių.

Vokietiją, Angliją, Prancūziją ir Japoniją ragina prisidėti prie išlaikymo jose amerikiečių kariuomenių; prisidėti su parama ūkiškai atsilikusiems kraštams, kur iki šiol viena Amerika milijonus pylių, sumažinti ten mokamus aukštesnius procentus už investuojamus pinigus, sulaikyti perkėlimą ten dolerių pasipelnymo tikslais.

Per aštuonerius Trumano ir tiek Eisenhowerio administravimo metų užsieniams išpila per \$70 bilijonų, kuriuos sudarė tų 15 metų eksporto pelnai, ir dar išsivaistyti turimi aukso rezervai. Doleriai pilta bilijonais, visai nepagalvojant, kur tokia programa Ameriką nuves.

1950 metais amerikiečių privatinės investicijos užsieniuose siekė 12 bilijonų, dabar jau skaičiama \$30 bilijonų.

Kai šiemet aukso išplaukimas pasiekė nuo \$50 milijonų pirmą metų ketvirtį iki \$569 milijonų tarp spalio 1 ir lapkričio 9, prezidentas turėjo šokti padėti gelbėti.

SKOLOSE SKĖSTA KRAŠTAS

Šalia sunkumų su auksu, JAV turi dar valstybinių skolų, kurios siekia \$290 bilijonų ir už jas palūkanų reikia sumokėti \$9 bilijonus.

Prie to dar, miestų ir valstijų administracijos turi skolų už \$15 bilijonų.

Krašto gyventojų privatinės skolos už gyvenamus namus siekia \$135 bilijonus, ir dar kitus \$55 bilijonus už automobilius ir namų padargus.

Bendrovės -- korporacijos turi skolų \$300 bilijonų savo akcininkams.

Ūkininkų skolų našta siekia \$25 bilijonus.

Sudėjus tai dar su kitomis smulkesnėmis skolomis, šis kraštas plūduriuoja apie \$900 bilijonų dolerių skolų jūroje.

Rimtesniam ekonominiam sukrėtimui užėjus, turtingiausios pasaulyje valstybės likimas greitai atsidurtų apgailėtinoje padėtyje.

K. S. Karpius

R. Krivickaitė (New York), J. Paliokaitė (Chicago) ir V. Lušytė (New York) Liet. Studentų Sąjungos suvažiavime Clevelande. V. Pliodžinskio nuotrauka

MANO TĖVŲ ŽEMĖ LIETUVA. VL. VIJEIKIO

438 puslapiai
1200 iliustracijų.

Knyga, kuri tinka visiems. Seniems ir jauniems. Geriausia priemonė pažinti savo tėvų žemę.

Senimas čia ras daugybę brangių gimtosios žemės prisiminimų. Jaunimui -- puiki priemonė pažinti savo tėvų žemę.

Tuoju užpildykite atkarpą ir pasiųskite:

TĖVIŠKELĖ, 4346 S. Western Ave., Chicago 9, Ill.

Prašau prisiųsti man knygą "Mano tėvų žemė Lietuva". Siunčiu \$7.00.

Pavardė

Adresas

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus

TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruošumėt keliauti, tuoj susiriki su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: MArket 2-4867

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigų galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia įžainėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Nuo šių metų liepos 1 dienos dividendai yra pakelti iki 4 1/4.

MUTUAL Federal SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (16)

DESZŲ ĄRVAY

Aš norėčiau, kad mes būtume vaikai...

Durys atsiveria. Miegusi I-lona keliai, žiūri į svetimą AVO kapitoną, lydimą Kuzino, jaučia smūgį veide ir nieko nesupranta.

--Atsistoti, -- bliauja Tothas, --kai karininkas įeina į celę! Ji stovi be batų ir žiūri pro jo veidą į Kuziną. Tothas užsimoja antrą kartą ir smogia į priverstinai besišypsantį veidą. --Raportuok! -- šaukia jis. Jos lūpos sujuda.

--Celė 238, tardomoji kalinė Farkasch Ilona.

Kuzinas išblyškęs, kaip popierius. Ilona nuleidžia akis, ji būtų parpuolusi, bet išgirdo jo balsą:

--Drauge, tamsta peržengei savo kompetenciją!

Tothas išeina iš celės, Kuzinas išseka ją neatsisukdamas.

Savo darbo kambaryje Tothas atsisėgiojo apikakle. Jis jau buvo atgavęs savitvardą. Visada, kai jis mušdavo, jį užvaldydavo jėga ir pasitikėjimas.

--Drauge Kovacs, -- tarė jis, --aš turėčiau gerą mokytoją, ne teoretiką, bet metodus praktikuojančią. Šiandien jis pulkininkas leitenantas.

--Manęs nedomina tamstos mokytojai, -- atsakė Kuzinas, --aš mokiausi Maskvoje.

--Todėl mane ir stebina, kaip tamsta elgiesi su politiniais nusikaltėliais.

Jis įsikišo į dantis cigaretę ir tęsė:

--1951 metais buvo areštuotas Kadaras. Jis tuo metu buvo vadaus reikalų ministeris. Pulkininkas leitenantas tardė jį, tai yra, pirmiausiai jį sudaužė. Kai Kadaras atgavo sąmonę, pulkininkas leitenantas stovėjo išsižergęs virš vadaus reikalų ministerio ir šlapinosi į jo nasrus. Vadovaują valdininkai turi kanديدatus į politinį biurą sausiai nugręžti, kitaip iš jų nieko nebus. Bet draugas Kovacs respektuoja komunistinės studentų organizacijos nario kortelę...

--Gali atsistoti, -- pareiškė Kuzinas, -- kad studentė bus paleista. Kas tada?

Tothas sudrįbo į odinį fotelį. Jo veidas buvo atgavęs normalią spalvą. Jis ištiesė kojas. --Ar bijai paleistos studentės? Kadaras pergyvenimams su tardytoju atpasakojo centro komitetui. Na, jis gavo naujas pareigas, ir šandien tikisi aukščiausio posto. Bet pulkininkas leitenantas liko ir liks. Valstybės saugumo policija yra partijos vykdomasis organas. O partija yra viskas.

--Žinau tai, -- sausiai nukirto Kuzinas.

--Todėl, drauge, kelti baimę ir žadinti kaltumo jausmą, jei jo dar nėra. Dažniausiai psichinis sugniužimas atsiranda tik po fizinio. Kai sprendimo galia ir normaliai smegenų funkcija suardyta,

išgausi kokį tik norėsi prisipažinimą.

Tothui kalbant, Kuzinas prisiverstė šypsotis, paskui jis atsistojo.

--Aš galiu pas tamstą daugiau išmokyti, negu prieš dvejų metų Maskvos mokykloje. --Tamsta perdedi, -- pasakė Tothas, vaizduodamas juokaujantį ir lydėdamas Kuziną link durų.

Scena su AVO kapitonu neišėjo Ilonai iš galvos. Jo smūgiai tebedegino veidą, nors fizinis skausmas seniai buvo liovėsis. Į pažeminimo jausmą įsimaišė kitas, kuris juo labiau stiprėjo, juo aiškiau jos atmintyje ryškėjo ruso veidas už AVO kapitono nugaros. Ji ilgėjosi vakaro, bet veltui tą naktį laukė tardymo. --Noras jį pamatyti augo. Ilona susigriebė ir išsigando. Greitimoje celėje sugirgždėjo narai.

AR MIEGATE? -- pabeldė vyr. leitenantas.

NE.

APIE KĄ GALVOJATE?

ILONA MELAVO:

APIE CHEMINES FORMULES.

Budahazy atsiminė mokyklos laikus ir pabeldė valgomosios druskos formule:

NACL.

KCN MAN BŪTŲ MIELIAU!

--atsakė ji.

KAS TAI YRA?

CIANO KALIS.

Budahazy nutilo.

Prieš rytą Ilona užmigo ir, proto nesaistoma, per sapną įžengė takan, kuriuo dar niekada nebuvo ėjusi. Ji pateko į jį užmerktomis akimis. Vienas jausmas užvaldė ją: ji einanti netinkamu laiku, nors visiškai nežino, kas jos laukia. Ji tik jautė jį ir labai skubėjo. Ji sunkiai kvėpavo ir pagaliau atsirado priešais jį, tačiau nedrįso atmerkti akių. Jis palietė jos drabužį, ir tas gestas pasakė ji daugiau, negu visi žodžiai. Drabužis buvo ankštas ir sunkus. Atodūsis iš jo burnos drabužį nuėmė. Jis paėmė ją savo glėbin, ir ji leidosi apkabinama. Ji bučiavo jį ir glaudėsi; nes bijojo, kad jis galės paleisti, ir ji būsianti nuoga. Bet jis pasakė, kad turįs eiti, ir ji taip išsigando, kad pabudo.

--Aš nenoriu, to niekada neatsitiks! -- sušuko ji garsiai.

Priziūretojas atbėgo, pažiūrėjo pro langelį, bet nieko nepamatė ir nuėjo tolyn. Norėdama užmiršti sapną, Ilona pabėgo į fizikos - chemijos formulių pasaulį.

"Jei molekulė patenka į elektrinį lauką, indukcijos keliu ji gauna elektrinį momentą..."

Molekulė elektriniame lauke, molekulė, mažiausioji sudėtinė dalis, akimi nematoma, gauna elektrinį momentą. Kodėl? Nes ji yra elektros traukos lauke. Elektros trauka -- kaip galima jos stiprumą nustatyti, išmatuo-

ti ir keisti, bet suprasti? Suprasti -- ar tai nereiškia paliesti pirštais? Aš liečiu save: koją, kelią, šlaunį, liemenį, krūtinę, kaklą, smakrą, burną, nosį, ausis, akis, kaklą; taigi, aš suvokiu save, ir kodėl vis dėlto aš nebesuprantu savęs? Į kokį traukos lauką esu patekusi aš --panaši į molekulę?

Skambutis kalėjimo koridoriuose nutraukė nakties ramybę. Buvo dalinama kava, nyki dienos šviesa pradėjo veržtis į celės. Dangus buvo pilkas. Lauke purkštė smulkus lietus, be garso krisdamas ant stogų ir siaurų šviesos plyšių languose. Slėgi pilko, beviltiško ryto nuotaika skverbėsi į kiekvieną celę. Ilona sėdėjo, kojas užsikėlusios ant narių. Galva buvo nuleista ant kelių, apkabintų rankomis. Minutės, kiekviena jų kaip amžinybė, krito kaip lašai į begalinę laiko jūrą. Priziūretojas priėjo prie durų: "Nemiegoti!" Ilona atsistojė: nebuvo šalta, bet ją krėtė drebulys. Ji užsimetė ant pečių apsiaustą, tačiau užmiršo įsistoti į batelius ir, vien kojineis apsiavusi, vaikščiojo po celę, kol priziūretojas atėjo jos išvesti. Kalėjimo koridoriuje laikrodžiai rodė dvidešimt po aštuonių. "Peranksti", galvojo Ilona; nes dienomis tardymai niekada neprasidėdavo prieš dešimtą valandą, bet ji ėjo žinomu keliu link geležinių durų.

Kuzinas į Iloną pasižiūrėjo tik tada, kai priziūretojas nuėmė apyrankes ir išėjo iš kambario.

--Labas rytas! Ilona tyliai linkterėjo atsisakydama. Jis patraukė krėsliuką prie pat stalo.

--Sėskite. Ji bijojo, kad jis kalbės apie vakarykščią, apie AVO kapitoną, apie smūgį, išreikštą apgalvestavimu arba užuojautą, bet jis išmė iš stalinės popierinį maišelį ir jo turinį išvertė ant stalo. Vaisių raudonumas pritrėnkė visus kitus Ilonos jausmus. Jau buvo atėjusi vasara! Ir staiga ji vos nepravirko.

--Pirmosios vyšnios!

--Jas valgysime kartu, -- pasakė jis, pastumdamas peleninę vyšnių kauliukams. Jie valgė, bet jo akys buvo įsmėigtos į jos burną, ir jis užmiršo vyšnias. Tai nervino Iloną, ir ji paklausė:

--Vam užė chvatit -- ar daugiau nenorite?

Jis nudžiugo ir rusiškai paklausė:

--Kur išmokote rusų kalbos?

--Mokykloje.

--Patiko?

Tada Ilona vėl prabilo vėl vengriškai:

--Visi mokiniai šandien turi mokytis rusiškai.

Kalbų skirtingumas iškilo kaip siena tarp jų, ir Ilona galėjosi savo atsakymo. Lyg norėdama atsiprašyti, ji šypsodamasi

Joks didesnis lietuvių subuvimas Argentinoje neapsieina be tradicinių avienos ir jautienos kepsnių, kurie pagal vietos papročius kepami ant laužo aikštėje. Solistei Aldonai Stempužienei lankantis Argentinoje, po jos koncerto, lietuviai suruošė pietus, į kuriuos atvykusi, lydima A. Lietuvių Balso leidėjo P. Ožinsko ir SLA pirmininko J. Stalioraičio, turėjo progos ne tik pamatyti, kaip kepa tuziną avinų, bet gavo paragauti pirmąjį kasnėlį iš virėjo rankų.

P. Ožinsko nuotrauka

PIRMOJI PAŽINTIS SU MADRIDU

GED. ANDRIUŠIS

Nespėjus išsikraustyti su lagaminais Madrido stotyje, prisistato visa kariuomenė nešikų, vežikų, krovikų, rėkiančių: Senjore, ar galima pavėžėti jūsų bagažą? Kai kurie net kumščiais bandė tarp savęs išsiaiškinti, kuriam turi tekti tas malonumas ir pelnas. Stebuklingu būdu pro juos praspūdęs sveikas, gatvėje patenku į dar didesnę minią uniformuotų agentų, kurie vienas po kito griebė mane už rankos, girdami savo viešbučių patogumus bei valgi, o taksistų pulkai taip pat netinginiavo, šaukdami malonias pasinaudoti jų paslaugomis.

Su vienu, kuris daugiau varžėsi už visus kitus, nuvažiuojam į pensiją, atrodė, dar išlikusį nuo Pilypo II-jo laiku, o savininkas prie durų iš pasididžiavimo nušvitusiu veidu privedė prie lifto, kuris kažkaip nesiderino su šio pastato amžium. Jo pasitenkinimui nebuvo galo, nes aiškiai

pastūmė dvi vyšnias krūvon suaugusiais kotsais ir paklausė: --Ar ir Rusijoje vaikai tokias poras kabina ant savo ausų?

--Vaikai lieka vaikais, -- kalbėjo jis, -- jie visur žaidžia tuos pačius žaidimus; aš norėčiau, kad mes būtume vaikai.

Toliau jie valgė tylėdami. Ilonai paskutinių vyšnių saldumas buvo jau nebeskanus. Ji atsikvėpė, kai Kuzinas paėmė bylą ir pasakė:

--Dabar tęsime darbą.

(Bus daugiau)

Gavome 43 naujus skaitytojus

450 naujų skaitytojų vajaus lentelė, skaitant už kiekvienos Dirvos leidimo metus po 10 naujų skaitytojų, dabar taip atrodo:

1948	1923	1931	1939	1947	1955
1949	1924	1932	1940	1948	1956
1947	1925	1933	1941	1949	1957
1946	1926	1934	1942	1950	1958
1919	1927	1935	1943	1951	1959
1920	1928	1936	1944	1952	1960
1921	1929	1937	1945	1953	
1922	1930	1938	1946	1954	

20 metų tos srities praktika

Vokiečių radijų taisymas

TELEFUNKEN
Authorized Factory Service
TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.
Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

nes jų yra dvi? Kyla tokia problema: gersi iš viršutinės, viskas išsilies ant galvos, o antroji šoninė angelė tokia siaura, jog reikės vandenį čiupti, Pirklys, matydamas mano abejones, paima šotį, užverčia virš galvos, o iš mažosios skylutės išsiveržia siūlas vandens tiesiai atdaron burnon. Mėgdžioju savo mokytoją, šį sykį viskas puikiai eina, ir tik, atitraukęs nuo burnos indą, atrodo lyg būčiau išėjęs iš po dušo!

Buvo šiltoka diena, tad smukau į bodegą, tokią įstaigą, kur kiekvienas Jose arba Jorge praleidžia nemažą dienos dalį su stikliuku vyno, su draugais aptaria bulių žaidynes, lošia kauliukais. Pagal sieną išdėstytos molinės vyno statinės, suskaičiavau apie visą tuziną. Grindyse primėtyta popierių ir alyvų kauliukų, pasirodė, čia įprasta visa, kas nevirškinama, sviesti žemėn be jokių ceremonijų. Tad gi ir aš, suvalgęs kelias alyvas, kurias padavė man drauge su cheroso vynu, išspjoviau liekanas tiesiai aslon, idant nepasirodyčiau blogai išauklėtas, visa tai palikdamas lėkštelėje.

Su vyno stiklu galvoje ir andaluziečių daina (kurį visu balsu paleidęs per radiją bodegos savininkas) ausyse, išėjau į siaurą gatvę, kuri kas kelintas metras vis keitė savo kryptį, ir pagaliau išsipačiojo į Plaza Mayor. Čia jau virė ispaniškojo fiesta.

Žmonių buvo prisigrudę daugiau, negu aikštė galėjo sutalpinti, ypač kad jau buvo užsidarę įstaigos ir dirbtuvės, neperdėsiu pasakęs, jog čionai susirinko nemažiau kaip pusė Madrido. Va, verdančios alyvos katilais ispanas morkia tešlos gabalus, tuoj valgysime lietuviškas "pončkas", -- kad tik jos taip nedvoktų aliejum! Suka ratą čigonas, užkimusiu balsu kviesdamas pabandyti milijonieriaus laimę. Be tų visų maitintojų, čigonų elgetų ir burtininkų vaikų klyksmas karuselėse, žaudymas, skandalinga muzika sukelia holivūdinės superprodukcijos įspūdį, tik čionai kur kas daugiau realizmo. Viską apėjęs, apžiūrėjęs ir apragavęs, laikrodis išmušė vienuoliktą nakties. Niekas, išskyrus mane, nė negalvojo judėti į namus, atsimenant, jog madridiečiai vakarienę valgo tikrai 10 val. nakties, ir tikslu neiti gult, bet pradėti patį gyvenimą, kuris dažnai užtrunka iki trečiosios ryto. Vidurnaktį grįždamas viešbutin, pakeliui gatvėse vis dar mačiau žaidžiant vaikus.

"M. Pastogė"

GREGORY PECK susitarė su "Universal International" vaidinti filme "The Executioners", kuris bus pradėtas sukli kitų metų kovo mėnesį.

KIM NOVAK, viena iš populiariausių dabar žvaigždžių, atlikusi darbą paskutiniuose filmuose: "Strangers when we meet" ir "Pepe", sakosi nemėgstanti balių ir paties Hollywoodo.

Jei Aldona Stempužienė viešėdama Argentinoje buvo Demeinių viešnia, tai dabar Ona Demeinienė, atskridusi į Clevelandą, turėjo progos grąžinti vizitą. Nuotraukoje A. Stempužienė Demeinių namuose Buenos Aires, Sėdi A. L. Balso leidėjas Pranas Ožinskas, Aldona Stempužienė, namų šeimininkė Ona Demeinienė (dabar viešinti Clevelande), Algina Demeinytė. Stovi: P. Gudelevičius, Justas Demeinys, dr. A. Karelis, Beatričė Demeinytė, nuolat lankanti JAV kaip lėktuvų keleivių palydovė, ir Egidijus Demeinys. P. Ožinsko nuotrauka

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Namuose svetimieji, o tremties keliai erškėčiuoti

Sena išmintis sako, kad daug geriau duoti, negu prašyti. Ir mes patys, kurie esam išgyvenę daug visokių dienų tarp karo audrų ir žarijų, tai esam patyrę. Kaip buvo sunku, kada reikėjo stovėti prašančiųjų eilėje, ir kaip tvirta dabar, kada iš savo piniginių gali duoti prašančiajam.

Mes, kurie iš anų nedateklių dienų laiku išsinerēm ir savo rankomis ar galva dabar laisvuose kraštuose pelnomės duoną, nuolat esam primėnami, kad dar nemažai yra tokių, kokiais mes buvom. Jų yra Vokietijoje, jų yra Lenkijoje, jų yra ir kituose Europos kraštuose. O ką bekalbėti apie pasmerktus Sibire ir kitur. Tai žmonės, dažnai mūsų artimieji, kurie normalioms sąlygoms esant, niekad nebūtų reikalingi mūsų paramos. Bet dabar, ne jų kaltė, kad jie nieko neturi. O mūsų pagalba jiems gali labai daug padėti ir net tikėjimą laisvės dienom sustiprinti.

Yra visaip galvojančių, bet niekas negali paneigti, kad į nelaimės patekusiųjų, centralizuota šalpa gali daugiausia padėti. Tokia centralizuota šalpa, kad ir įvyksta mažų nukrypimų, visada plačiausiai pasiekia. O ypač pasiekia tuos, kurie iš kitur, artimųjų neturėdami, niekad negalėtų paramos gauti.

Mes negalim nesidžiaugti, kad tokia centralizuota lietuvių šalpa buvo jau suorganizuota 1944 metų pradžioje. Tada karo šmėkla jau artinosi į pabaigą ir Amerikos lietuviai žinojo, kad daug tautiečių, svetūr atsidurusių, bus reikalingi pagalbos. Pagalbos rūbu, maistu, pinigų ir garantijomis, kad galėtų iš karo griuvusių išeiti į laisvą gyvenimą. Tai buvo BALFas, kurio aktyvieji veikėjai prieš savaitę Chicagoje buvo susirinkę į dešimtąjį seimą.

Ir tada, kai nieko neturėjom, BALF pagalbos ranka buvo labai gera ir mokių ją įvertinti. Tik vėliau, kada šio bei to prasišlyvenom, pradėjom daugiau kaprizų ieškoti. Tada jau vienam buvo blogos BALF dovanotos kelinės, kitam švarkas, o trečiam iš viso niekas nepatiko.

Lygiai, kaip pradžioje mes, taip dabar BALF pagalbos ranką aukštai vertina sovietinėj tremty atsidurusiųjų mūsų tautiečiai. Jiems geri visokie švarkai, o gal geriausia, kad žino, jog jie neužmiršti.

Iš BALF veikėjų dabar dažnokai tenka nugirsti, kad kaskart sunkiau ir sunkiau tokiame šalpos darbe susirasti reikalingus darbininkus. O darbo, aukas renkant ir kitokių organizacinių reikalų atliekant, nė kiek nesumažėja. Jei tiesioginė šalpa į Vokietiją ir yra sumažėjusi, tai ji išaugusi į sovietinę tremtį, Lenkiją ir kitur.

Būtų labai šilpa, kad visi tie, kurie kadaise BALF buvo atsiminti ir kelti, dabar jam ateitų į pagalbą. Ateitų į pagalbą metinę duoklę atiduodami, prašomi padirbėtų ir kitus padirbėti paragintų. O pagalbos reikalingų dar tikrai daug yra. Ir dar ilgai jų bus, nes namus svetimieji terioja, o tremties keliai erškėčiuoti.

B. G.

NESEKTINAS PAVYZDYS

East St. Louis Bendruomenės apylinkė lapkričio 26 - 27 dienomis buvo surengusi dail. J. Pautieniaus aprodą. Kadangi nesenai dail. Pautienius suėjo 60 metų, tai buvo suruošta ir pagerbimo vakarienė, į kurią atsilankė gražūs šviesuomenės būrys.

Vakarienės metu buvo norėta, prašant Lietuvių Vasario 16-tos Gimnazijos vadovybei ir P. L. B. Vokietijos krašto valdybai, paleisti aplink stalą aukų lapą, kad sukėlus keliolika dolerių suplanuotoms Vasario 16-tos Gimnazijos klasėms ir valgyklai pristatyti. Žinoma, kad dabartinės klasės ir valgykla yra apvertinotų padėty.

Tačiau tokiame aukų lapo pasiuntimui aplink stalą East St. Louis Bendruomenės skyriaus valdyba (jos trys nariai) pasipriešino ir nedavė eigos.

Spaudoje: Drauge ir Dirvoje per keis kartus buvo suminėta, kad panašiuose suėjimuose, vienur bei kitur, kai kuriems asmenims minint savo amžiaus sukaktį, panašiai buvo pasielgta ir sumesta aukų lietuvių tautos

kultūriniais židiniais paremti: Vasario 16-tos bei Seleziečių gimnazijai paremti. East St. Louis Tautinės Sąjungos skyrius irgi vienos panašios vakarienės metu, pasiuntus aplink stalą aukų lapą, sukėlė \$48.00 Vasario 16-tos Gimnazijai paremti.

Panašūs pasielgimai spaudoje buvo iškelti kaip šviesūs pavyzdžiai, kad prie gausių valgių ir gėrimų stalo neužmirštas mokslo židinys.

Apgailestina, kad pagerbiant suaktyvininką dailininką Juozą Pautienį, buvusį savanorį kūrėją, taip nebuvo pasielgta.

J. G. B.,
E. St. Louis

IR VĖL BIJO PASAKYTI KAS YRA KAS

Naujienos per visą puslapį davė antraštę: FBI suėmė SSSR šnipą, gimusį Lietuvoje. Panašią antraštę Naujienos jau ir ankščiau yra davusios, kada buvo suminta Sobol brolis ir kiti Lietuvoje gimę, tik ne lietuvių kilmės, šnipai.

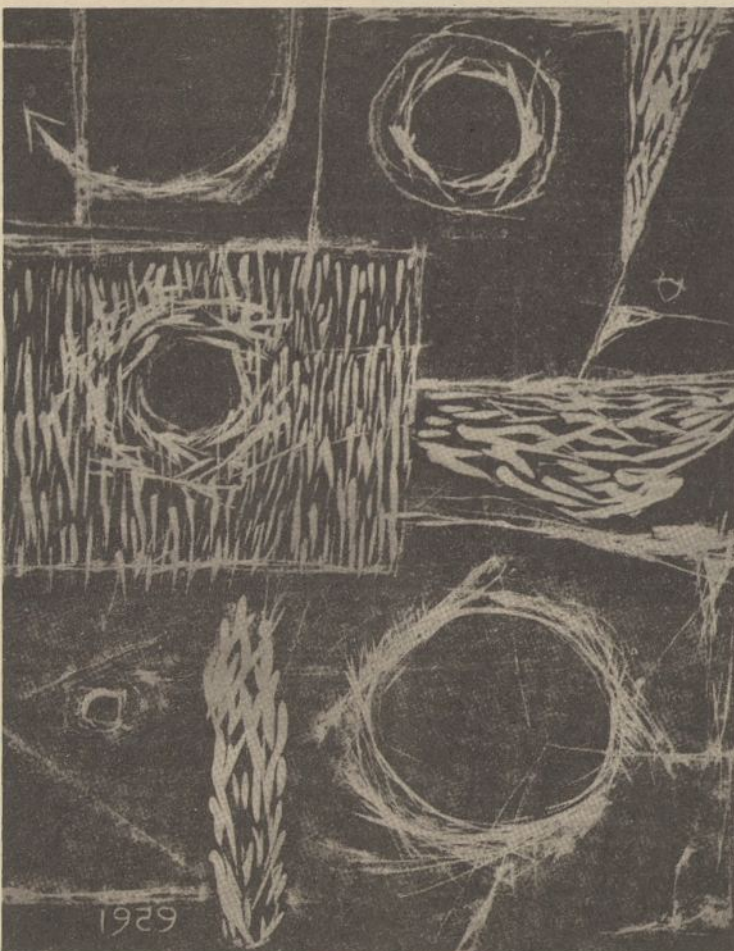
Perskaičiau, po tokia Naujienų rėdiančia antrašte, visą straipsnį. Maniau kad nors straipsny

Chicagoje įvykusio BALF seimo rengimo komisija. Sėdi iš kairės: Semenienė, Rudienė, Simokaitienė, Gintneris, Markūnienė, kun. Šantaras, Rudis, Šimkus, Sereičikas, Stankus, Stovi: Baronas, Petrauskas, Julmis, Daukus, Januška, Bružas, Arštikys, Dzirvonas ir Gudas.

A. Gulbinsko nuotrauka

HENRIKAS ŠALKAUSKAS PASIEKĖ TARPTAUTINIO DAILININKO MĄSTĄ

Henrikas Šalkauskas

Nakties Muzika

Australijos lietuvių laikraštis "Mūsų Pastogė" paskelbė J. Bistricko rašinį apie dail. H. Šalkausko kūrybos pirmąjį dešimtmetį. Jame rašoma:

Savaitgalyje užkriūtę, radau jį studijoje bedirbanti. Jo studija — šalia miegamąjo uždaryta maža veranda. Kai jis dirba atsisėdęs prie stalo, tai jo nugara prasikiša pro angą sienoje — miegamąjį. Toje mažytėje "dėžutėje" jis yra sukūręs šimtus darbų.

— Tai ruošiu darbą išsiuntimui į Melburno Kalėdinę parodą, — paaiškino jis.

— Gal galėtumėi pasakyti į keltą iš viso parodą ruošiesi, — paklausiau jo. Ant rytojau atėjus pas mane, apgailestavo nebegalįs to suskačiuoti. Davė tik sąrašą parodų, kuriose jis dalyvavo praėjusiais ir šiais metais. Pasirodo, kad praėjusiais metais jis davė darbų į 23 meno parodas čia Australijoje ir užsienyje, o dabar ruošiasi į 21-ją šiais metais.

bus pasakyta, kad tai ne lietuvių, bet Lietuvoje gimęs žydas. Gaila, neradau. Ir neradęs pagalvoju, kad greičiausia ALT sekretoriui patogiau lietuvių šmeižti, negu pasakyti kas tie šnipai yra ir kad jie visai žydų bendruomenei gėdą daro.

K. Pranulis,
Chicago

Henrikas Šalkauskas gimė Kaune 1925 m. gegužės mėn. 6 d. Mokėsi M. Pečauskaitės vardo pradžios mokykloje, vėliau Aušros gimnazijoje. Jo tėvas, Henrikas Šalkauskas, karininkas, okupanto išvežtas mirė 1949 m. kalinamas Solovkuose. Karo metu, 1943 m., būdamas Vokietijoje, Henrikas pradėjo studijuoti grafiką Dancigo mokykloje — Meisterchule der Deutschen Kunst. Karui pasibaigus, nuo 1946 m. iki išvažiavimo Australijon, studijuoja toliau grafiką Freiburge — Ecole des Arts et Metiers, kartu klausydamas

Freiburgo universitete meno istorijos paskaitas.

Pra sidėjus emigracijai, 1949 m. gegužės mėnesį, iš Freiburgo jis atplaukia Australijon. Darbo sutartį atidirba akmenų laužykloje Canberroje. Besikaldydamas akmenis, pradeda kūrybinį darbą. Jau tais pačiais metais jis dalyvauja pirmą kartą su šešiais lino raiziniiais viešoje meno parodoje, suruoštoje Society of Artists in Canberra. Jo džiaugsmui vieną jo darbą nuperka žymus Australijos dailininkas H. Gilliland ir, be to, tuojau po parodos jis yra išrenkamas į tos draugijos narius. Tai gražūs pasikatinimai pradedant pirmuosius kūrybinius žingsnius. Kitais metais jį mato "keturių" parodoje Canberroje, kartu su dailininkais R. Zusters, J. Mikševičium ir A. Šimkūnu.

Pabaigęs darbo sutartį 1951 m., jis persikelia iš Canberros ir pastoviai apsigyvena Sydnejuje, šalia didžiojo tilto, kartu su moti-

na — Ona Šalkauskiene. Čia tuojau įsijungia dailininkų tarpan ir pradeda kovą kūrybiniame bare. Tų pačių metų gegužės mėnesį jis priimamas į aktyviausią Australijos dailininkų Contemporary Art Society (C. A. S.) ir nuo to laiko nepraleidžia nei vienos jos ruošiamų parodų. Nuo 1957 m. jis išrenkamas į tos draugijos valdybos narius ir joje iki šiol tebedirba. Metai iš metų dirbdamas, palengva išsikovoja vieno geriausių Australijos grafikų vardą. Jis kūrta su nuostabių patvarumu, atliekamu metu nuo kasdieninės duonos pelnyto. Jo kūrinių randa vietas, be Sydnejaus, ir kituose Australijos centruose ir užsieniuose.

Apie savo darbus H. Šalkauskas nenori kalbėti. Sako, mano darbai kalba patys už save ir jų vertinimas yra ne mano reikalas. Daug kam jo kūrinių yra svetimi, atrodo sunkūs ir grubūs. Jo patys pirmieji darbai davė kvėpuoja mokyklos įtaka, bet yra subtiliai išgyventi. Tai natūrmortai ar figūrinės kompozicijos lino raiziniuose. Jo nedomina žmogus, nors jo pavidalą kartais ir naudoja savo kompozicijoms. Bet tai jau negyvi žmonės. Sakysim jo premijuotosios "Trys Moterys" gal daugiau panašios į Kumbos kalnų Tris Sesis, kaip į gyvus žmones. Jis ieško gyvybės gamtoje, jos medžiagoje. Nerasi gyvų žmonių jo "Rugiapjūčių" serijoje ar kituose. Jo "Abundantis Heraldas" daugiau iš chaoso besiformuojanti "gyvybė", tik jokio panašumo žmogaus pavidalui nerodanti. Jis, galima sakyti, savo kūriniuose, kaip mūsų protėviai, garbina paslaptingąją gamtą, jos reiškinius. Paskutiniui metu jis nukrypo prie abstrakto ir dabar pradeda rodytis daugiau jo piešinių, kaip raizinių.

Suglaudus trumpai, tenka pasakyti, kad H. Šalkauskas per pirmąjį dešimtį metų kūrybinio darbo pasiekė tarptautinio dailininko mastą. Tai liudija jo darbai.

Alma Mater jau atspausa Ją užsisakykit dabar, kad gautumėt prieš šventes

R. Spalio įdomių apysakų "Gatvės berniuko nuotykių" ir "Ant ribos" tęsinys — trečioji dalis, kuri vadinasi "Alma Mater", jau atspausa Dirvos spaustuveje. Ją išleido Viltis.

Knyga didelė, 434 psl., dabar jau išykyje. Visos bus kietais viršeliais. Knygų rinkoje pasirodys gruodžio 10 d. Kaina \$5.00.

Tai pati geriausia šventinė dovana. Užsisakyk knygą dabar ir tuoj siųsk Dirvai (6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio) už kiekvieną knygą po \$5.00. Pasiuntimo išlaidas apmokės pati Dirva. Užsakytos kny-

gos jums bus išsiųstos gruodžio 10 d. ir jas dar prieš šventes gausite, kad galėtumėt arba patys pasiskaityti, arba savo artimiesiems padovanoti.

Geros knygos mėgėjai, kurie gyvenate Clevelande arba apylinkėse, užiekit į Dirvos redakciją ir knygą prieš šventes nusipirkit. Nusipirkit sau ir dovanoms savo artimiesiems.

"Alma Mater" senokai laukta knyga. Tai gabaus rašytojo gili iškarpa iš studentų gyvenimo Lietuvos žemėje. Ji kiekvieną skaitytoją pririš nuo pirmo puslapio ir nepaleis iki paskutiniojo.

DIRVA

6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Siunciu \$5.00 ir prašau man išsiųsti R. Spalio naują knygą "Alma Mater".

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

NOW! 4 1/4% PER ANNUM
on ALL ACCOUNTS
4 1/4% EARNING ON PREPAID SAVINGS
Effective Jan. 1, 1960
FREE ALUMINUMWARE WITH \$500.00 OR MORE
ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASS'N.
1447 S. 49 Court, Cicero, Ill.
Tel. Bishop 2-1397
HOURS: MONDAY 9 to 8
TUESDAY, THURSDAY, FRIDAY 9 to 5
SATURDAY 9 to 1
WEDNESDAY CLOSED

SPORTO DIENOS

Rimantas Vaičaitis 20 mylių nuėjo pirmuoju

Šią vasarą iš Lietuvos atvykusiu Rimantu Vaičaičiu jau galima pagrįstai didžiuliotis. Štai, lapkričio 19-20 d.d. jis dalyvavo Columbus, Ohio įvykiuose varžybose ir 20 mylių nuotolyje užėmė pačią pirmąją vietą. Laikas: 2 val. 55 min. 11 sek. Antroji vieta teko vienam amerikiečiui. Jis nuo R. Vaičaičio atsiliko daugiau kaip 2 mylias. Tarp kitko, tas amerikietis šiemet Romoje įvykusiose Olimpiadose žaidimuose atstovavo J. A.V.

R. Vaičaičiui šiose varžybose teko dalyvauti ir 3 mylių rungtyje. Čia prisėjo pasitenkinti ketvirtą vietą. Sukliudė atitrūkęs bato padas. Jei ne ta bėda, tikriausiai ir šioje rungtyje būtų buvęs vienas iš pirmųjų.

Tarp kitko, šiose varžybose

mūsų ėjikas buvo vienbalsiai pripažintas, kaip turintis geriausią ėjimo stilių.

R. Vaičaitis pasiektais laimėjimais nesididžiuoja ir nesitenkina. Nevengia treniruočių ir žiemai atėjus. Treniruočiasi 4-5 kartus per savaitę. Žinoma, tik tokiu atsidėjimu ir galima pasiekti laimėjimų ir džiuginančių pasekmių.

Jis šiuo metu yra Chicago LSK Neris valdybos narys ir kartu priklauso Chicago University Track klubui. Šis klubas pasižymi išklia sportine programa ir tokio pat masto sportininkais. Klubui priklauso keli J. A. V. olimpinės komandos dalyviai.

Žiemos metu R. Vaičaitis dar žada dalyvauti keliose varžybose. Jam linkime sėkmės.

P. Ptr.

PRAEITIS, DABARTIS IR ATEITIS

Lapkričio 19 - 20 d.d. Chicago lietuvių vyrų krepšinio pirmenybių metu, vienas prisiekęs sporto bičiulis panūdė kai kurias pirmenybėse dalyvaujančias komandas pavadinti naujais vardais.

Jo manymu, Lituanicos I reikėtų vadinti Praeitimi, Neris I - Dabartimi ir Arą -- Ateitimi. Ir tikrai, tie nauji vardai gana tiksliai nusako esmę ir būsimą išvaidintų komandų pajėgumą.

Pirmenybių laimėtoju tapo "Dabartis" (Neris I), baigminėse rungtynėse įveikusi "Praeiti" (Lituanica) 67:66. Pačios rungtynės buvo gana apilygės. Visą pirmąjį kėlinį pirmavo Lituanica I. Kėlinys baigėsi 28:26. Po pertraukos padėtis pasikeitė. Neris I išlygino ir taškas po taško didino persvarą. Paskutiniam ketvirtyje Neris I vedė net 13 taškų skirtumu. Tačiau staiga Neris I pasimetė. Ir neišku kodėl. Gal juos 13 taškų skirtumas (velnio tuzinas) paveikė. Šią padėtį išnaudojo Lituanica I ir visai ne juokais užspaudė. Taškų skirtumas ėmė mažėti. Deja, pritrūka laiko. Rungtynės baigėsi Neris I pergale. Lituanicos I pristigdo vieno pilno metimo.

Neris I dauguma krepšinininkų sužaidė žemiau savo normalaus lygio. Tiksliais metimais išsiskyrė Žvinakis. Aiškiai pažangą,

atrodo, bus padaręs Benevich. Lituanicos I pusėje geriausias buvo Kamarauskas. Jis stebėtinai gerai mėtė ir valdė visą komandą. Geras buvo ir "senis" Kauras. Jis sužaidė be priekaištų.

Neris I taškai: Žvinakis 23, Benevich 19, Varnas 14, Valaitis 7, Dauskurdas 2, Bartkus 2.

Lituanicos I taškai: Kamarauskas 18, Bosnikis 12, Kanapackis 15, Stukas 10, Kaunas 8, Gaška 2, Dirvonis 1.

Dėl 3 - 4 vietų kovojo Jūra ir Neris II. Laimėjo Jūra 86:43. Laimėtojų tarpe matėsi keli nematyti veidai. Būtent -- Molis, Shaules ir Harrington. Visi trys gana geri krepšinininkai. Neris II komandą sudarė pernykštė Neris klubo jaunių komanda. Jų komandos narys Karsas rungtynėse prieš Neris I sukrovė net 44 taškus. Žaidžiant prieš Jūrą jam nesisekė. Atrodė pavargęs.

Penkton pirmenybių vieton pateko Aras. Šiai komandai tikrai tiktų "Ateities" vardas. Nereikia ir abejoti Aro pajėgumu ateityje. Aras bus stiprus varžovas visose šių metų pirmenybėse. Aras turi daug galimybių šiemet tapti š. Amerikos lietuvių jaunių pirmu. Pirmas pirmenybines rungtynes Aro teko žaisti prieš Lituanica I. Nepavyko. Pralaimėjo 10 taškų skirtumu. Pasekmė 73:63. Užtat atsiliegino žai-

Chicago LSK Aro krepšinio komanda. Klūpo iš kairės: J. Kazlauskas, R. Bakaitis, J. Burkauskas, B. Novickas, V. Dockus, A. Galinaitis. Stovi: komandos treneris P. Žumbakis, J. Juška, A. Vasys, E. Modestas, D. Augius, A. Nausėda, J. Grigaitis, R. Burneikis, V. Panaras ir P. Grigaitis.

Z. Degučio nuotrauka

džiant prieš Lituanica II. Šias rungtynes laimėjo 80:55.

Kitų rungtynių pasekmės: Jūra -- Lituanica II 54:40, Neris II -- Tauras 75:41, Lituanica I -- Jūra 65:58, Neris I -- Neris II 94:66.

Reikia pastebėti, kad Tauro komandoje žaidė daug kam iš Vokietijos pažįstami Gasūnas ir Dargis -- Darginavičius. Jie tik pernai atvyko iš Australijos ir pastoviai apsigyveno Chicagoje.

Stalo teniso dešimtuko turnyras

J. ŠOLIŪNAS

Menate, kokios įtemptos kovos buvo anais laikais? Ne, ne. Ne prie Žalgirio. Mintyje turiu dar netokių senus laikus ir kovas visai iš kitos operos.

Šiandien pakalbėkime viena džiungia ir nauja žinia. Visados energingi ir naujų kelių beleška Clevelando sportininkai atgaivina tradiciją. Netrukus numatoma Clevelande praversti pirmąjį š. Amerikos stalo teniso dešimtuko turnyrą.

GERIAU VĖLIAU, NEGU...

Taigi va, ir vėl atkuntam. Jau visas dešimtmetis praskuto pro mūsų nosis, o taip gražiai vykę dešimtuko turnyrai buvo nukūsti užmarštin. Gal čia vis tas susirūpinimas, kaip mes išliksime lietuvininkais, turėjo įtakos? O gal tik liurbisčas nesusižadymas. Kaip ten bebūtų vis dėlto numatoma senąją tradiciją atgaivinti.

Aną kartą Clevelande netyčia susitikau su vienu iš daugelio žinomųjų Nasvyčių. Tai anas ir sako, kad, girdi, dienos bėga, mes nejaunėjame ir neplonėjame, todėl būtina vėl išjudinti domėjimąsi stalo tenisu. Manajam liepė žodį sureginti. Clevelandas, sakė pamuš ant patriotinio tautiečių susipratimo, Bielskus parašysiąs aplinkraščius sportuojančiai tautai. Ir taip vėl sudominsime lietuvišką visuomenę stalo tenisu.

Man liepė nerašyti apie faktus. Bielskus sakęs, kad jis pats juos žinaš, kitam kam jie neįdomūs, o aš vistiek neatskirsiu, kas yra faktas, kas ne. Taigi man įsakė paraginti Clevelandą ateiti pasižiūrėti stalo teniso dešimties žaidėjų kovų.

KAS BUVO MOTULĖ?

Darže ožio dar nėra. Tačiau Clevelande gruodžio 17 - 18 d. žada suvažiuoti visa dešimtis kietų ožiškų užsispyrimus kovai turinčiųjų stalo tenisininkų.

Menu, kada Vokietijoje teko seilę varvinant prie stalo stebėti, kaip mūsų geriausieji stalo tenisininkai užsispyrusiai mušė nuo savęs mažą baltą kamuoliuką. Kitados apie stalo tenisą mažai nusimaniau ir buvau tada įsitikinęs, kad abu priešininkai stengėsi numušti kamuoliuką nuo savęs į kitą stalo pusę todėl, jog kamuoliukui trūkūs (gandas buvo, kad už vieną kamuoliuką reikėdavo net pusę cigaretės mokėti) nebūtų apkaltintas sportinių priemonių bereikalingu žalojimu. Taip maždaug bent žmonės kalbėjo.

Dabar, galbūt, kamuoliuką muš nuo savęs dėl kitokių priežas-

Pirmenybių laimėtoju pereinamą dovaną įteikė Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis. Savo atsilankymu pirmenybės pagerbė ir Lietuvos atstovas Washingtono J. Kajeckas. Abu pasidžiaugė ir palinkėjo sportininkams sėkmės.

Pirmenybes rengė LSK Aras. Žmonių atsilankė neperdaugiau- siai, Gaila.

P. Ptr.

RIMANTAS VALAITIS, Neris I komandos kapitonas, studijuoja ir žaidžia krepšinį Lewis kolegijoje, Locport, Ill.

• AL Tautinės Sąjungos skyriaus metinis susirinkimas šaukiamas gruodžio 11 d., 12 val. Dirvos patalpose. Narių dalyvavimas būtinas. Atskiri pranešimai nebus siuntinėjami.

• Kun. B. Sugintas, grįždamas į Chicago, porai dienų buvo sustojęs Clevelande ir aplankė Dirvą. Šiuo metu jis turi 56 Vasario 16 gimnazijai remti būrelius ir per tą laiką iš viso yra surinkęs 70,273 dolerius.

• Reikalingi trys apskurūs real estate pardavėjai -- vyrai ar moterys, vakarų pusėje veikiančiai įstaiagai. Bus apmokyti, turi būti piliečiai, virš 21 m. amžiaus. Šaukti Top Realty -- AT 1-2090 susitarimui. (142)

Parengimų kalendorius

GRUODŽIO 31 D. LB Clevelando abiejų Apylinkių rengiamas Naujų Metų sutikimas šv. Jurgio parapijos salėje.

SAUSIO 15 D., Lietuvių Salėje, P. Mikšienės teatras iš Detroito. Rengia ALT.

SAUSIO 21 D. Žaibo klubo dešimtmečio minėjimas - banketas šv. Jurgio parapijos salėje.

SAUSIO 28 D. Clevelando Jaunimo Vakaras.

VASARIO 12 D., šv. Jono Katedros salėje, Vasario 16 minėjimas.

450 NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

Daigdami Dirvos 45-tus sukaktuvinius metus vykdome 450 naujų skaitytojų vaju. Tai už kiekvieną Dirvos leidimo metus po 10 naujų skaitytojų.

Vajus vykdomas iki 1961 m. balandžio 1 d. Per tą laiką visi nauji skaitytojai Dirvą metams gauna už \$8.00, pusmečiui už \$5.00. Taigi vienu doleriu pigiau.

Apie vajaus eigą žinias skelsime kiekvieną savaitę. O kad vaju tikrai sektųsi, kviečiame į talką įsijungti užprenumeruojant Dirvą artimiesiems ar kaimynams, raginant juos pačius užsiprenumeruoti ar atsiunčiant galimų Dirvos skaitytojų adresus.

Ypač Dirvos prenumerata yra gera šventinė dovana jūsų artimiesiems, gyvenantiems JAV ar kituose kraštuose. Atsiminkit juos ir padarykit didelį džiaugsmą. Jiems užsakant Dirvą, ar tai jie gyventų Vokietijoje, Australijoje ar Pietų Amerikos kraštuose, kaina ta pati, kaip ir JAV gyvenantiems.

Mes pilnai tikime, kad Jums talkininkaujant, vaju sėkmingai pravesim ir Dirvos tolimesnį leidimą labai sustiprinsime. Vaju vykdant naudokitės čia spausdinama užsakymo atkarpa.

DIRVA

6907 Superior Ave.,
CLEVELAND 3, Ohio

PRADĖKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐
Už metus — \$8.00 ☐
Už 6 mėnesius — \$5.00 ☐

(Pažymėkite atitinkame lankelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote sau ar kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

LIETUVIŲ KLUBAS ir SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue EX 1-1143

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 139

1960 m. gruodžio 5 d.

KAS IR KUR?

• Lietuvos laisvės kovų 20 metų sukakties minėjimą Chicagoje rengia Lietuvių Studentų Santara š. m. gruodžio mėn. 9 d., penktadienį, 8 val. vakaro Jaunimo Centre — 2345 West 56th St.

Karolis Drunga kalbės tema: Tikėjimo ir jėgos santykis laisvės kovoje. M. Mackevičius ir inž. Narutis papasakos savųjų laisvės kovų prisiminimus. Įėjimas visiems laisvas.

• Liudas Nargelavičius, nepriklausomoje Lietuvoje žinomas advokatas, mirė lapkričio 29 d., Brooklyne.

• Ona Zailskienė išrinkta vyriausia skautininkė, o Eugenijus Vilkas vyriausiu skautininku. Rinkimai buvo praversti korespondenciniu būdu. Išrinktieji pareigas eis 3 metus.

• Step. Kairiui, Vasario 16 akto signatorui, Lutheran ligoninėje, Brooklyne, padaryta gangrenuojančios kijos operacija.

IEVA TAMULĖNAITĖ, studijuojanti dainavimą Lawrence College of Music, kariuomenės šventės minėjime Racine, išspindė meninę programą.

Kariuomenės šventės minėjimas, kurį ruošė DLK Kęstučio šaulių kuopa lapkričio 26 d., Racine, Wis., praėjo sklandžiai ir paliko gražius įspūdžius.

Kalbėjo ats. plk. J. Švedas, LSKS CV pirmininkas. Programoj pasirodė Eva Tamulėnas, Lawrence College of Music studentė. Ji gražiai padainavo tris lietuviškas dainas ir keturias operų arijas, jų originalia kalba. Akomponavo pianistė Regina Sraders. Taip pat puikiai padeklamavo Regina Palaitytė.

Invokaciją skaitė kun. J. Mačiulionis, MIC. Minėjimui vadovavo kuopos pirmininkas J. Giedrikas.

Pranešame visiems mūsų giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad š. m. gruodžio 17 d., 8:45 val. iš ryto, šv. Andriejaus parapijos bažnyčioje, 1913 Wallace Street, Philadelphia, Pa., įvyks metinės gedulingos pamaldos už

ADOLFA EIGELI,

Lietuvos laisvės kovų invalidą, Vyčio Kryžiaus kavalierių ir Klaipėdos vadavimo kovų dalyvį. Pamaldose giedos Lietuvos operos solistė Juzė Augaitytė.

Nuliūdusios žmona — Viktorija Eigalienė ir duktė Elena

Sveikink savo artimuosius per Dirvą

Artimųjų daug, o visiems tikrai nespėsi parašyti sveikinimo kortelių. Pasveikink juos per laikraštį. Tokį sveikinimą skaitys tūkstančiai Dirvos skaitytojų, jų tarpe skaitys ir jūsų artimieji. Ir kainuos nedaug. Už sveikinimą, kuris tilps į dviejų Dirvos skilčių ir dviejų colių aukščio plotą, jūs mokėsit tik \$5.00. Tai pats pigiausias ir daugiausia asmenų pasiekiantis sveikinimo būdas. O neabejotina, ir savam laikraščiui parama.

Ypač šiuo sveikinimo būdu turėtų pasinaudoti lietuviškos organizacijos.

Šventiniai sveikinimai, kad laiku pasiektų skaitytojus, Dirvos redakcijoje turi būti gauti iki gruodžio mėn. 10 d. Iki to laiko atsiųsti šventiniai sveikinimai bus laiku į laikraštį įdėti ir laiku pasieks skaitytojus.

• BĖLFo valdybą, po įvykusio dešimtojo seimo Chicagoje, dabar sudaro: kan. J. B. Končius — pirm., Rudienė, Bredes, Trečiokas ir Audėnas — vicepirm., Abraitis — izdin., Gugienė — sekret., Barčiauskas — prot. sekretorius.

• Knygų išpardavimas, kurį vykdo Gabijos leidykla, baigiasi gruodžio 31 d. Praturtinkit savo biblioteką geromis knygomis, perkant juos pigiai. Sąrašų prašykite šiuo adresu: Gabija, 87-85, 95 St., Woodhaven 21, N. Y.

Chicagoje įsisteigęs Baltic Feature Syndicate, 4643 S. Rockwell St., neseniai išleido spalvotus kalėdinius atvirukus, kurių viena čia sumažintą spausdiname.

Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavime Clevelande ne vien tik merginos dalyvavo, buvo ir vyrų, tik mūsų fotografas jų "nematė". Nuotraukoje studentės klausosi pranešimo. Pirmoj eilėj: A. Bendikaitė (Chicago), G. Mariūnaitė (Cleveland), D. Germanaitė (Cleveland), A. Vedeckaitė (New York) ir kt. V. Plodžinsko nuotrauka

• Australijos lietuvių meno dienos, įvykstančios gruodžio 28-30 d. Sydney, bus dainų šventė, literatūros ir dainos vakaras, dailės paroda. Rengia Bendruomenės Kultūros Taryba. Šventėje dalyvaus 4 lietuvių chorai, savo kūrybą skaitys: P. Andriušis, A. Gasiūnas, J. Gučius, J. Janavičius, J. A. Jūragis, V. Kazokas, A. Kunca, P. Pilka, E. Rataiskienė, M. Slavėnienė ir J. Mikštas. Koncertinėje dalyje pasirodys A. Binkevičiūtė-Gučiuviėnė.

• Dr. J. Motiejūnas, iš Highland, Dirvai paremti atsiuntė \$5.00 auką.

NEW YORK

Supažindins su mūsų muzikų kūryba

Lietuviškos kamerinės muzikos nedaug teturime. Bet ir su tais negausiais kūriniiais lietuviškoji visuomenė neturi progos susipažinti. Filisterių Skautų S-gos New Yorko skyrius yra užsimojęs supažindinti muziką besidominčią visuomenę su šia mūsų kompozitorių kūrybos sritimi. Yra užsibrėžta pristatyti Gaidelio, Čiurlionio, Dvariono, Lapinsko, Žilevičiaus, Lauriškaus ir kitų kompozitorių kūrinius.

Pirmoji šios rūšies valandėlė įvyks šeštadienį, gruodžio 10 d., 7 val. Vienybės

Geriausia kalėdinė dovana yra knyga

Tokios knygos yra: Vyt. Augustino Lietuvos vaizdų albumas

LIETUVA

yra geriausia dovana visokioms progoms. Albumo vaizdai kalba apie Lietuvą visiems suprantama kalba, todėl jis tinka, visiems, kas kokia kalba bekalbėtų. Albumas Lietuva yra geriausia kalėdinė dovana visiems. Kaina — 5.00 dol.

Kun. St. Ylos —

ATEITININKŲ

VADOVAS \$4.00

Prof. Juozo Ereto —

STASYS

ŠALKAUSKAS \$4.00

Sibiro lietuvių maldaknygė —

MARIJA, GELBĖKI

MUS 1.00

Prof. St. Šalkausko —

ATEITININKŲ

IDEOLOGIJA \$3.00

Kalėdiniam sveikinimams

(20 atvirukų su vokais) \$1.00

Visus šiuos leidinius galima gauti užsakymus siunčiant šiuo adresu:

ATEITININKŲ

FEDERACIJA

916 Willoughby Ave.,

Brooklyn 21, N. Y.

P.S. Čekius ar money orderius išrašyti: Ateitininkų Federacija.

V. Smagrauskaitė (Detroit), Z. Jurėnaitė (Chicago), M. Leknickaitė (Cleveland) ir L. Stankevičiūtė (Detroit) keliai Tudor viešbučio laiptais į Liet. Studentų Sąjungos suvažiavimo posėdžio salę. V. Plodžinsko nuotrauka

IŠ TORONTO LB VEIKLOS

Kanados LB Toronto apylinkės Tarybos posėdis įvyko lapkričio 27 d. Lietuvių Namuose. Posėdį trumpu įžanginiu žodžiu pradėjo apylinkės valdybos pirmininkas J. R. Simanavičius. Pirmininku tos dienos posėdžiui praversti buvo pakviestas P. Bastys ir sekretoriumi A. Dilkus.

patalpose, 192 Highland Blvd., Brooklyne. Programoje pirmą kartą New York'e bus išpildyta J. Gaidelio Kvintetas pučiamiesiems, parašytas Bostone 1956 m., ir klaidėdiečio Max Laurischkaus Romansas ir Scherzo klarinetui su fortepijonu, Op. 30 Be to, girdėsime F. Mendelsono, L. v. Beethoveno ir J. Lefebvre kūrinius.

Šią valandėlę ves muz. Vytautas Strolia. Kūrinius, šalia V. Stroliaus, išpildys kitataučiai muzikai.

Muzika besidominti visuomenė kviečiama atsilankyti. Įėjimas laisvas.

Pranešimus apie praeitą laikotarpio veiklą padarė apylinkės pirmininkas J. R. Simanavičius ir kiti atskirioms veiklos šakoms vadovaujantys pareigūnai.

Apylinkės pirmininkas pasiūlydė sutartinos ir darbingos veiklos metais ir suminėjo valdybos nuveiktus didžiulius darbus. Būtent: Nepriklausomybės šventės (Vasario 16 - sios) minėjimą, ir Lietuvių Dienų suruošimą.

Politinę plotmę, Baltų Federacijoj veikiant, buvo gauta audiencija pas min. pirmininką John Diefenbakerį ir kt.

Kultūros Fondo pirmininkas L. Tamošauskas nušvietęs tai kas buvo padaryta, kiek ilgiau sustojo prie lituanistinės mokyklos, pažymėdamas kad mokyklos Taryba su kultūros Fondu dėl jo atstovo nedalyvavimo Tarybos posėdžiuose artimiaus negalėjo pajusti jos pulso. Mokytojų dėl 470 mokinių šiuo metu esa pakankamai. Dėl didelio mokinių skaičiaus vienoje vietoje susitelkimo ne visuomet esą galima visus mokinius įtraukti ir duoti darbo. Pasirodo, kad reikia tokiam skaičiui vaikų turėti ne vieną chorą, ne vieną tau-

ST. LOUIS

Tautinės Sąjungos skyriaus sueiga-vakariene

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyriaus sueiga-vakariene įvyks šių metų gruodžio 10 dieną, o ne gruodžio 3 d., kaip anksčiau buvo pranešta, Dutch Girl svetainėje, 6:30 val. vakaro Bellville. Visi nariai yra kviečiami dalyvauti šiame metiniame susirinkime - vakarieneje. Svečiai ir skyriaus bičiuliai irgi yra maloniai kviečiami atsilankyti ir užsiregistruoti apie dalyvavimą pas valdybos narius.

J. G. B.

Vytautas Saliamonas — pramoninės inžinerijos magistras

Netoli nuo East St. Louis lietuvių kolonijos, Wood River Shell naftos rafinerijoje dirbantis inžinierius Vytautas Saliamonas, šią vasarą Washington Universitete, St. Louis mieste, išlaikė pramoninės inžinerijos magistro laipsniui įsigyti egzaminus ir šia proga buvo kompanijos vadovybės atžymėtas tarnybiniu būdu.

Naujasis magistras su žmona ir dviem vaikučiais gyvena Edwardsville, Illinois ir kaip senas skautas priklauso East St. Louis skautų vyčių būreliui.

Naujam magistrui geros sėkmės savoje profesijoje ir lietuvių kolonijos gyvenime palikti aktyviu dalyviu.

R. S.

tinų šokių arba vaidybos grupę. Atseit išeitų geriau, jei mokykla būtų padalyta administraciniu atžvilgiu į du atskirus vienetus.

Choras Varpas esąs reikalingas nemažos paramos lėšomis ir įsijungimu naujų jėgų. Tautinių šokių grupė šiuo metu yra tvarkoj.

Išdėdinkas V. Bačėnas davė bendrą pajamų išlaidų apyskaitą. Ryškindamas įvairių svarbių reikalų gausėjimą ir išlaidų didėjimą, nušvietė ir tuos kanalus, kuriais turėtų ateiti lėšos. Didžiausias dėmesys reikės kreipti į solidarumo mokesčio mokėjimą ir surinkimą.

Šalpos Fondo pirmininkas J. Preikšaitis nurodęs lėšų telkimo kelius, nupasakojo ir darbus atliktus ryšium su šalpa. Turimas šiuo metu likutis yra \$318,10.

Revizijos komisijos vardu pranešimą padarė J. Mažeika. Konstatavo, kad bylos ir atskaitomybės knygos vedamos tvarkingai.

Diskusijose dėl pranešimų dalyvavo visa eilė kalbėtojų, kurie daugumoje užgynė apylinkės valdybos veiklą.

Bene daugiausia buvo kalbėta naujos valdybos ir revizijos komisijos rinkimų reikalu. Lyg ir buvo jaučiama, kad rinkimai įvyksta per greitai ir šiems dar nespėta pasiruošti. Rasta tokia išeitis: rinkimai nukelti į sekančią Tarybos sesiją, kuri turėtų įvykti 1961 metų pavasarį.

Trumpai aptarus ateinančių metų sąmatos reikalus ir iškėlus eile sumanymų įvairiais bendruomeniniais mūsų veiklos klausimais, pastarimas buvo baigtas Tautos Himnu.

P.V.

Chicagos lietuvių tautinių šokių grupė "Žilvytis".